

Zápisnica zo 111. zasadnutia výboru Spišského dejepisného spolku v Levoči dňa 12. júna 2024

V priestoroch Spišského archívu v Levoči na Námestí Majstra Pavla 60 sa stretli členovia výboru a pozvaný hosť na zasadnutí výboru SDS s nasledovným programom:

Program:

1. Exkurzia *Po kultúrno-historických pamiatkach Šariša, 27. 4.* - zhodnotenie
2. Príprava ročenky SDS *Z minulosti Spiša XXXI/2023* - informácia
3. Príprava VZ a jarnej konferencie *Pandémie v dejinách Spiša*
4. Príprava jesennej exkurzie *Jasov*
5. Príprava jesennej konferencie *Mariášiovci*
6. Prijímanie nových členov
7. Rôzne

Prítomní: Vladimír Olejník, František Žifčák, Slávka Sámelová, Marián Soják, Dušan Bevilaqua, Mária Novotná, Martin Furmanik, Zuzana Kollárová, Soňa Polláková, Ján Čarnogurský, Rastislav Mačura a prizvaný hosť Eduard Pavlik.

Ospravedlnení: Ján Endrödi, Milica Majeriková-Molitoris, Dana Rosová, Monika Bizoňová, Erika Cintulová, Peter Cenký.

Predseda SDS Vladimír Olejník v úvode rokovania privítal prítomných členov výboru, revíznej komisie a prizvaného host'a.

Ad 1) Exkurzia *Po kultúrno-historických pamiatkach Šariša, 27. 4.* - zhodnotenie

Predseda požiadal prítomných členov výboru, ktorí sa zúčastnili alebo spolupodieľali na exkurzii o krátke zhodnotenie. Soňa Poláková, Slávka Sámelová a Rastislav Mačura boli s akciou spokojní a pochválili aj program pripravený odborným garantom Jánom Endrödom. Ten sa zasadnutia výboru nemohol zúčastniť, zaslal však predsedovi svoje stanovisko, kde uviedol, že exkurzia ponúkla bohatý a pestrý program. Účastníci videli významné cirkevné pamiatky, kostoly, ako aj kúrie, kaštiele, hrad, mesto Sabinov a mestečko Lipany. Navštívili aj dve múzeá, ktoré nie sú všeobecne veľmi známe. Ako jediné negatívum vnímal nesprístupnenie kostola v Lipanoch, kde sa nepodarilo skontaktovať s miestnym duchovným, i keď spočiatku súhlasil s našou návštevou. Počasie bolo veľmi príjemné, ohlasy našich členov boli pozitívne a už sa tešia na jesennú exkurziu. Soňa Polláková informovala o nákladoch a vyúčtovaní exkurzie.

Ad 2) Príprava ročenky SDS *Z minulosti Spiša XXXI/2023* - informácia

Predseda informoval výbor, že ročenka je už v tlačiarni zalomená a pripravuje sa tlač. Opätovne predstavil výboru celý obsah ročenky. Upresnil, že čiernobiele strany sa budú tlačiť v tlačiarni MTM v Levoči a v Prešove farebná tlač. Pripomenul, že ročenka bude venovaná doc. Sulačekovi a súčasťou bude aj jeho výberová bibliografia, ktorú pripravil Martin Furmanik. Zostáva už len vyplatiť recenzentov a tlač ročenky. Keďže musel predseda ako zostavovateľ

dlho čakať na dodanie príspevkov, v budúcnosti budú musieť autori odovzdať príspevky do konca kalendárneho roka, aby bol dostatočný priestor pre jej zostavenie.

Ad3) Príprava VZ a jarnej konferencie pandémie v dejinách Spiša

Na predchádzajúcom zasadnutí sa výbor rozhodol zlúčiť valné zhromaždenie s konferenciou s názvom *Pandémia a epidémia v dejinách Spiša*, ktorá mala byť pôvodne uskutočnená v júni ako samostatná konferencia, a to z dôvodu posunutia vydania ročenky pre nedodanie príspevkov do ročenky v stanovenom čase. Valné zhromaždenie sa uskutoční 22. júna 2024 a rokovanie bude prebiehať v Evanjelickom lýceu v Kežmarku za podpory a v spolupráci s Cirkevným zborom ECAV a Mestom Kežmarok. V odbornej časti odznejú štyri príspevky - Zuzana Kollárová: *Epidémia v kontexte historického diania na Spiši*, Monika Bizoňová: *Epidémia a ochorenia na Spiši v 19. storočí v zrkadle matrík rímskokatolíckej cirkvi*, Františka Sarnecká: *Choroby a epidémia v dejinách Starej Ľubovne* a Ľuboš Janáček: *Komunikácia Kráľovskej administrácie 16 spišských miest počas epidémie cholery v roku 1831 (na príklade Spišskej Soboty)*. Prezentácia účastníkov bude prebiehať od 9.00. Mesto Kežmarok ochotne podporí našu akciu buď finančným príspevkom alebo pohostením, ale potrebuje našu pozvánku (zabezpečí Erika Cintulová). Zuzana Kollárová pripomenula výboru, že čestná členka Nora Baráthová bude mať v tomto roku 80 rokov, a preto sa výbor rozhodol jej na VZ zablahoželať a pripraviť pozdravný list. Výbor sa dohodol na predložení návrhov na program činnosti na roky 2026, ktoré budú plénu predložené na schválenie - 1. *Vodná energia na Spiši* alebo 2. *Páni z Lomnice*. Pri exkurziách bude predložený návrh exkurzie na Liptov alebo Tokajská vína oblasť (2- dňová exkurzia). Po VZ bude zabezpečená prehliadka Lyceálnej knižnice.

Ad 4) Príprava jesennej exkurzie Jasov

Jesennú exkurziu do Jasova pripravujú Dušan Bevilaqua a Dana Rosová,. Keďže sa D. Rosová zasadnutia výboru nemohla zúčastniť, zaslala predsedovi predbežný itinerár. Dušan Bevilaqua vysvetlil potrebu zmeny termínu, nakoľko exkurzia mala byť 21. septembra, ale vstupy do Jasovského kláštora končia 14. septembra a potom je kláštor pre návštevníkov zatvorený. Nový termín výbor dohodol na 7. septembra. Predseda sa však spojil s opäť kláštora a dostal priaznivú správu o prijatí našich členov aj 21. septembra. Aby sa stihol vstup do jaskyne o 9.00 (objedná D. Bevilaqua) je potrebné, aby autobus odchádzal z Kežmarku o 5.30 hod., z Levoče o 7.00 hod. Po prehliadke Jasovskej jaskyne bude nasledovať Jasovský kláštor. Účastníci sa asi rozdelia do dvoch skupín. Jedna pôjde do jaskyne a druhá do kláštora. V Medzeve je vybavené Múzeum kinematografie rodiny Schusterovej a hámor. Obed v kúpeľoch Štós dohodne D. Rosová. Nasledovať bude prehliadka kúpeľov, vily továrnika Wlastovitsa, evanjelického kostola, pamätného domu spisovateľa Zoltána Fábryho, všetko so sprievodcom. Autobus objedná Soňa Polláková a prvý obežník zašle S. Sámelová po 23. auguste.

Ad 5) Príprava jesennej konferencie *Mariášiovci*

Odborný garant jesennej konferencie Ján Endrödi navrhol témy, ktoré výbor prerokoval a rozhodol aj o možných prednášajúcich: Kamil Švaňa: *Výsledky archeologických výskumov NKP Markušovský hrad*, Peter Labanc: *K počiatkom rodu – prehistória vs. história*, Zuzana Kollárová: *Mariášiovci z Batizoviec*, Mirka Lazniová: *Jednotlivé osobnosti rodu*, Mária

Novotná: *Umeleckohistorické pamiatky Mariášiovcov, Lotor na oltári*, Miroslav Števík: *Sídla rodu Mariáši*, Tomáš Janura/Michaela Haviarová: *Kúrie rodu Mariáši* a Zuzana Krempaská: *Obnova kúrie Zuzana alebo letohrádku Dardanely*. V úvode privíta účastníkov riaditeľka Múzea Spiša Ing. Zuzana Krempaská a krátky príhovor by mohol mať aj gróf Péter Máriássy. M. Furmanik osloví grófa a zabezpečí aj priestory v letohrádku Dardanely v Markušovciach na termín 12. október 2024. Občerstvenie - záviný zabezpečí spolok. Súčasťou konferencie bude aj prehliadka letohrádku Dardanely, Kúrie Zuzana a Markušovského kaštieľa. Taktiež sa uvažuje o návšteve hradu, čo však záleží od ochoty majiteľa P. Máriássyho.

Ad 6) Prijímanie nových členov

Výbor prijal týchto nových členov spolku: Bc. Katarínu Martonovú (pod číslom 694), Bc. Zuzanu Relovskú (695), Bc. Tomáša Riabeca (696), Ivanu Schneider (697), Mgr, Zuzanu Červeňákovú (698) a Bc. et Bc. Dominika Spitzkopfa (699).

Ad 7) Rôzne

Rastislav Mačura, ktorý sa podujal pripraviť a spustiť facebookovú stránku SDS informoval výbor, že na facebooku nie sú žiadne informácie o aktivitách a činnosti SDS. Súhlasil, že sa bude venovať jej príprave a dopĺňaniu. Priebežne bude dávať príspevky z akcií nášho spolku, prípadne bude zdieľať akcie iných kultúrnych inštitúcií zo Spiša. Primárnou snahou je osloviť mladšiu generáciu, ktorá by sa mohla dozvedieť o existencii nášho spolku a motivovať ich stať sa našimi členmi.

Výbor spolku za rozhodol udeliť pri príležitosti životného jubilea Nore Baráthovej Cenu Ivana Chalupeckého za dlhoročné zásluhy a trvalý prínos pre spišskú historiografiu. Keďže spolok udelil cenu naposledy v roku 2022 a v štatúte je uvedené, že sa môže udeliť iba raz za tri roky, bol poverený Martin Furmanik pripraviť návrh dodatku o možnosti udeliť cenu za celoživotné dielo aj pri mimoriadnej príležitosti. Po dôkladnom preštudovaní štatútu sa zistilo, že kategória udeľovania ceny za celoživotné dielo nie je časovo limitovaná, a preto je príprava nového dodatku bezpredmetná. Podľa štatútu bude predložený návrh na udelenie tejto ceny Nore Baráthovej do 15. januára 2025. Návrh na cenu pripraví Martin Furmanik alebo Erika Cintulová.

Zápisnicu elektronicky overili: Dušan Bevilaqua a Martin Furmanik.

V Levoči 12. júna 2024

Zápisnicu vyhotovila:

PhDr. Slávka Sámelová
tajomníčka SDS